

Ein vanlukka fyri Vágsbygd

Fara fiskavirkini á heysin, verður tað ein vanlukka, tí so verður aftur líka øskukalt í Vági, sum tað var tey ringastu kreppuárin, sigur býráðsformaðurin

ÁKI BERTHOLDSSEN

– Hetta er ein ólukka. Hetta hevur ein ómetiligan týðning fyri Vág. So fara virkini á heysin, verður tað ikki lukkuligt.

Jógvan Krosslá, býráðsformaður í Vági er í døpurhuga um útlitini hjá vinnulívinum í Vági. Teir, sum eiga fiskavirkini í Vági, rópa varsko og neyðarróp.

Sum tað sæst á grein aðrastaðni í blaðnum, hevur tað almenna, løgting og landsstýrið, syrgt fyri, at kappingin í fiskivinnuni er so avlagað, at nógva av virkjnum hava ongan møguleika at standa, seg, men eru so logandi á veg á heysin.

Tað, sum ger kappingina so avlagað, er, at tað almenna hevur stuðla summum virkjum so dyggiliga ígjøgnum Fiskavirking, Framtaksgrunnin og Sandoyarætlanina, at tey hava ongar, ella at kalla ongar

rentur og avdráttir at betala.

Avleiðing er, at øll hini virkini, sum ikki eru uppi í hesum almennu stuðulsskipaninum, og sum tí skulu betala fullar rentur og avdráttir av fløgnum, hava ongan møguleika at klára seg.

Millum tey virki, sum figgia seg sjálvi, eru øll tey fimf fiskavirkini í Vági. Og stóðan hjá teimum er nú so vónleys, at næsta summer eru tey øll farin á heysin, hendur ikki okkurt.

– Tað verður ein vanlukka fyri Vág, sigur Jógvan Krosslá, býráðsformaður í Vági.

Vit spurdu hann, hvørjar avleiðingar tað fer at fáa fyri Vágsbygd um øll fiskavirkini í Vági fara á heysin.

Ein 60 fólk

Hann sigur, at fara virkini á heysin, verður stóðan í Vági akkurat líka ring aftur, sum hon var tey ringastu kreppuárin.

Hann sigur, at tilsamans er ikki sørt arbeiði á hesum virkjnum, og tað hevur hartil víst seg at vera nokk so stóðugt arbeiðið.

– Tilsamans arbeiða eini 60 fólk á hesum virkjnum og tey fáa milliðnaupphæddir í løn um árið. So umframt, at tey kasta væl av sær í kommunukassan í skatti, føra tey nógva annað virksemd við sær, tí pengarnir fara í umfar í lokalsamfelagnum.

Somuleiðis hevur fiskivinnan stóran týðning hjá teimum virkjum, sum veita skipunum og virkjnum ymsar tænastur.

Býráðsformaðurin sigur, at hóast virkini hvørt sær eru smá, muna tey væl samanst.

Hann sigur, at honum dámar onki serligt gondina í fiskivinnuni.

– Fyrst legði Fiskavirking tað stóra flakavirkid í Vági stilt. Síðani brutu menn ryggt fyri at fáa virki á fótur

aftur. Hesi virkini hava ein stóran part av æruni fyri, at Vágsbygd er við at fóta sær aftur. Og tey vóru við til at geva vágingum lívsviljan aftur, tí tey sóu, at tað bar til og at lat var ikki steindeytt.

– Men verða tað nú upp aftur onnur víðurskifti sum gera, at heldur ikki hetta ber til, kann alt gera tað sama, sigur Jógvan Krosslá.

Hann sigur, at tað kann neyvan vera kostnaðarstóðid, sum beinir fyri hesum virkjnum.

– Virkini, sum nú eru í Vági, eru sera bilig og verða rikin so bilinga, sum yvirhøvur til ber. So ber hetta ikki til, veit eg ikki.

Hann sigur, at tað er nógva fyri, at tað almenna skal taka møguleikarnar frá privatu vinnuni at virka við at skjóta milliðinn inn í summi virki, meðan onnur onki fáa.

– Tá ið tað almenna ger slíkan mismun á virkjnum, er tað heilt ómøguligt hjá

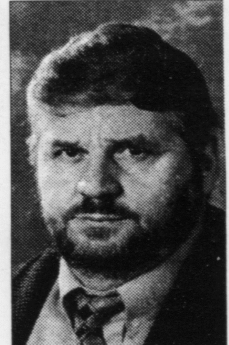
teimum at klára seg, sum ikki eru sanerað, ella fáa rakstrarstuðul, ella hava fingið almenna hjálp til fløgurnar.

– Tað verður nógva tosað um fría kapping og frítt fyrirtakssemi. Tí er tað loðið at síggja, at sjálvt tað almenna gongur á odda at føra tann beint øvuga politikkin, tí tað, sum verður ført nú, er planbúskapur við lít.

– Virkini í Vági eru bygd so bilinga, og tey verða rikin so bilinga, at tey áttu at kunna kappast við hvønnsum helst.

Hann sigur, at tað er ivasamt, hvat kommunan kann gera fyri at hjálpa virkjnum.

– Men álvaratos, eg helt vit høvdu landspolitikarar í oynni, sum røktu okkara á hugamáli. Og tað skuldi ikki verið nakar politiskur trupulleiki tí økismenting er eitt greitt, politiskt mál, sum tað stendur í sjálvum samgonguskjalinum, sigur Jógvan Krosslá.

– Fyrst forkom Fiskavirking flakavirkinum í Vági. So brutu menn ryggt fyri at fáa gongd aftur á fiskivinnuna. Og ber hetta ikki til, kann alt gera tað sama. Men tað líkast ongum, at tað almenna skal ganga á odda at forkoma tí fría fyrirtakssemi, sigur Jógvan Krosslá, býráðsformaður í Vági

Hetta kann ikki ganga

– Teir, sum hava fiskavirkini í Vági, hava havt fund við løgtingsmenninar úr syðru helvt í Suðuroy um stóðuna. Og nú tykist sum um málið verður reist á politiskum stigi

ÁKI BERTHOLDSSEN

– Tað kann ikki ganga í longdini, at tað almenna skal vera atvoldin til, at fleiri fiskavirki skulu fara á heysin. Nú má landsstýrið taka málið upp. Ger landsstýrið ikki tað, má løgtingið taka um endan.

– Henrik Old, løgtingsmaður úr Vági sigur, at hann fekk nógva burtúr fundinum, sum virkisleiðarar í Vági høvdu við løgtingsmenninar úr økinum nú um vikuskiftið.

Teir, sum hava fiskavirkini í Vági høvdu boðsent løgtingsmonnum úr

syðru helvt í suðuroy á fund leygarkvöldið at greiða teimum frá teirri ólukkuligu stóðu, sum fiskavirkini, ið eru uttanfyri tær almennu skipanirnar, Fiskavirking, Framtaksgrunnin og Sandoyarætlanina, eru komin í.

Sum greitt frá aðrastaðni í blaðnum, hevur tað almenna avlagað kappingina í fiskivinnuni út avallari leið við at pumpa hundræðtals milliðinn í stuðuli í ávís virki, meðan onnur eru við sviðsliði.

Tað hevur ført við sær, at fiskavirkini, sum eru uttanfyri almennu skipanirnar, ongan møguleika hava at

klára seg.

Stóðan hjá teimum er so hættilig, at næsta summer eru tey øll farin á heysin.

Ikki minst er stóðan hættilig í Vági, tí har eru øll fiskavirki uttanfyri tær almennu stuðulsskipanirnar.

Og tað var hetta, sum virkisleiðararnir í Vági ætlaðu at tosa við politikararnar um.

Kann ikki ganga

Henrik Old, sum var ein av tingmonnum, sigur, at tað var ein góður fundur, har teiringu at vita, hvussu landið lá.

Hann sigur, at roynt verð-

ur nú at fáa fund í lag ímillum landsstýrismannin í vinnumálum, Finnoga Arge, og virkisleiðararnar í Vági, har teir sleppa at greiða honum frá stóðuni og har teir fáa at vita frá honum, hvat ætlanin er at gera við trupulleikan.

Henrik Old sigur, at hann er samdur við vágingunum í, at virkini uttanfyri tær almennu stuðulsskipanirnar eru við skerdan lut.

– Tað eru nógva tvørleikar, sum tey hava at dragast við. Eitt er, at flutningurin er trupul og dýrur.

– Men eitt annað er, at tað er nógva sum bendir á, at tað kemur minni og minni fiskur um uppboðssluna, og at tað sostatt verður truplari og truplari at fáa fatur á fiskinum. Tað tykist sum um meiri og meiri verður selt beinleiðis.

Henrik Old sigur, at hann fer at reisa fyrispurning í tinginum um hesi víðurskiftini.

Hann sigur, at tað má eisini fáast greiði á, hvussu avlagandi tær almennu stuðulsskipanirnar eru.

– Hann sigur, at tað er neyðugt at lýsa málið út í æsir. T.d. er neyðugt at lýsa undir hvørjum treytum Framtaksgrunnurin t.d. figgar virki.

– Betala virkini rentur og avdrátt eftir vanligum reglum, ella sleppa tey lagaligari enn virki annars, sum hava aðra figging?

– Henrik Old sigur, at tað kann ikki vera meiningin, at summi virki ótarnað kunnu sleppa at ganga við hallið ár um ár – samtundis sum tey bjóða onnur virki av í kappingini um rávørna.

Hann sigur, at í summum førum hevur hann varhugan av, at tað er nettupp hetta, sum ger seg galdandi.

Henrik Old sigur, at stóðan er nógva komin hartil, at tað er neyðugt hjá politiska myndugleikanum at taka málið upp.

– Ger hann tað ikki, mugu vit fáa løgtingið at víðgera trupulleikan, sigur Henrik Old.

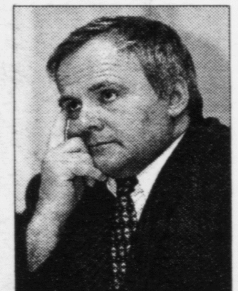
Sinnaður at hjálpa

Ein annar løgtingsmaður, Hergeir Nielsen, sum er einstigi tingmaður úr Suðuroynni í samgonguni, sigur, at hann hevði fund við landsstýrismannin í vinnumálum í gjármorgunin.

– Landsstýrismannurin váttaði fyri mær, at hann tók orðingarnar í samgonguskjalinum um økismenting í størsta álvara.

Hann segði seg m.a. verða sinnaðan til at broyta víðtøkurnar fyri Framtaksgrunnin, tá ið hann kemur á føroyskar hendur á nýggj-árinum, soleiðis, at hann eisini kemur at fevna um økismenting.

– Eg hugsi mær til, at Framtaksgrunnurin tá eisini

Henrik Old, sigur, at tað er neyðugt at lýsa figgingarvíðurskiftini hjá fiskavirkinum út í æsir tí tað kann ikki ganga í longdini, tey skulu vera ymiskt fyri í kappingini um rávørna, sum summi fara á heysin av teirri grund

kemur at stuðla teimum virkjum í útjadarunum, sum longu eru stovnað, men sum onga almenna figging hava fingið.

Hann sigur, at samgongan má skunda sær, tí hon hevur alla tíðina tað "hóttanina" yvir sær, at andstøðan tekur málið um økismenting í egnar hendur, um tað dregur út hjá samgonguni. Og tá ið andstøðan so leggur uppskot fram, er ringt hjá samgongutinlimum at vera í móti, tí økismenting er fult í samsvari við samgonguskjalið.

Annar sigur Hergeir Nielsen, at landsstýrið í dag ella í morgin fer at leggja uppskot fyri tingið um at veita virkjum flutningsstuðul til at færvirkaðan fisk av virkjum til avskipingarnar, har ikki er koyrandi um sund ella fjør.

Tað skuldi eisini hjálpt um stóðuna.

Móttøka

Í sambandi við, at Blái Krossur Føroya letur upp nýggja kafé í Kongagøtu 8, Tórshavn, bjóða vit bláakrosslimum, hjálparfólki, viðskiftafólki og øðrum áhugaðum vælkomnum inn á gólvíð

mikudagin 4. november millum kl. 14 og 17

Kafé Bláakrossstovan,
Kongagøta 8, Tórshavn,
tlf. 32 10 44